

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Praze rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Kateřiny Burešové a soudců JUDr. Tomáše Němce a Mgr. Daniely Jandové ve věci

žalobkyně: **Zuzana Novotná**, narozená dne 1. 5. 1952
bytem Plzeňská 77, 261 01 Příbram I
zastoupená advokátem JUDr. Markem Hlaváčem
sídlem Akademická 663/5, 108 00 Praha 10

proti

žalované: **Česká republika - Státní pozemkový úřad**, IČO 01312774
sídlem Husinecká 1024/11a, 130 00 Praha 3-Žižkov
zastoupená advokátem Mgr. Dušanem Sedláčkem
sídlem Na Florenci 2116/15, 110 00 Praha 1

o nahrazení projevu vůle

o odvolání žalované proti rozsudku Okresního soudu v Rakovníku ze dne 18. 8. 2020, č. j. 11 C 54/2020 - 92

takto:

- I. Rozsudek soudu prvního stupně se potvrzuje.
- II. Žalovaná je povinna zaplatit žalobkyni na náhradě nákladů odvolacího řízení částku 25 507 Kč, do tří dnů od právní moci rozsudku k rukám zástupce žalobkyně.

Odůvodnění:

1. Okresní soud v Rakovníku shora označeným rozsudkem nahradil projev vůle žalované uzavřít s žalobkyní podle zák. č. 229/1991 Sb., o úpravě vlastnických vztahů k půdě a jinému

Shodu s prvopisem potvrzuje Lucie Brejchová

zemědělskému majetku (dále jen „zákon o půdě“) smlouvu o bezúplatném převodu pozemků ve vlastnictví státu v tam uvedeném znění (výrok I.) a rozhodl, že žalovaná je povinna zaplatit žalobkyni na náhradě nákladů řízení částku 39 423 Kč (výrok II.).

2. Soud prvního stupně uzavřel, že žalobkyně je osobou oprávněnou ve smyslu ustanovení § 4 zákona o půdě jako dědička po své matce Věře Váchové a vznikl jí nárok na vydání náhradních pozemků podle ustanovení § 11 zákona o půdě vůči povinné osobě, kterou je podle § 5 odst. 1 zákona o půdě žalovaná. Žalobkyně je oprávněnou osobou a nositelkou nároku na vydání náhradních pozemků za pozemky, které jí, resp. její právní předchůdkyni, nebyly vydány z důvodů dle § 11 odst. 1 písm. c) zákona o půdě; pozemky se nacházely na území hlavního města Prahy v katastrálním území Malešice, o jejich vydání požádala právní předchůdkyně žalobkyně v roce 1991 a bylo o nich rozhodnuto rozhodnutími uvedenými ve výroku rozsudku z let 1999 až 2016. Žalovaná zpochybňovala výši restitučního nároku žalobkyně, uznávala její restituční nárok pouze co do částky 250 770,15 Kč, ačkoliv při ocenění restitučních nároků žalobkyně podle ceny stavebních pozemků činil restituční nárok žalobkyně za nevydané pozemky oceněné znaleckými posudky znalce doc. Ing. Jaromíra Rysky, CSc., celkem částku 19 193 480 Kč. Při určení hodnoty restitučního nároku oceňoval znalec pozemky jako stavební, resp. částečně stavební, protože bylo prokázáno, že v době přechodu na stát byly určeny k zastavění a to pozemky odňaté v 50. letech, potvrzenými přehlednými regulačními a zastavovacími plány z 30. let minulého století, pozemek dle PK parc. č. 752 vyvlastněný rozhodnutím z 22. 1. 1969 uzemním rozhodnutím vydaným na podkladě podrobného územního plánu průmyslové oblasti Malešice – Hostivař, přičemž byl za účelem zastavění též vyvlastněn. Právní předchůdkyně žalobkyně požádala o vydání pozemků 18. 12. 1991, v roce 1993 požádala Pozemkový fond České republiky o poskytnutí náhradních pozemků a její žádost byla zaevidována. V roce 2005 neúspěšně žádala v rámci veřejné nabídky o převod tří pozemků a v roce 2015 požádala žalovanou o přecenění restitučního nároku, k čemuž žalovaná nepřistoupila. O podstatné části restitučního nároku žalobkyně bylo rozhodnuto v roce 2016. Ve vztahu k Zuzaně Novotné soudy opakovaně vyhodnotily postup žalované jako liknavý a rozhodovaly opakovaně o nahrazení projevu vůle žalované uzavřít smlouvu o bezúplatném převodu pozemků ve vlastnictví státu podle zákona o půdě. Rovněž v posuzované věci soud dospěl k závěru, že postup žalované vůči žalobkyni lze kvalifikovat jako liknavý a svévolný a jsou tak dány předpoklady, za nichž se žalobkyně může domáhat, aby byla žalované uložena povinnost uzavřít s ní smlouvu o převodu konkrétních pozemků. Žalobkyně, jejíž restituční nárok byl žalovanou evidován ve výši více než 38 násobně nižší, se tak mohla domoci při jakkoliv aktivní účasti ve veřejných nabídkách nároku maximálně v rozsahu cca 2,6 %. Soud prvního stupně uzavřel, i s odkazem na judikaturu Nejvyššího soudu, že žalovaná svým postupem, kdy odmítala učinit kroky k odstranění spornosti výše restitučního nároku, fakticky ztížila, ne-li znemožnila, žalobkyni uspokojení jejího restitučního nároku a je tak namístě uspokojení restitučního nároku žalobkyně převodem náhradních pozemků mimo veřejnou nabídku žalované. Hodnotu převáděných náhradních pozemků soud na základě znaleckého zkoumání ocenil částkou 451 732,90 Kč, která nepřesahovala v době rozhodnutí soudu prvního stupně výši zbývajících restitučního nároku žalobkyně ve výši 16 303 152,40 Kč, když soud prvního stupně neshledal žádné okolnosti, které by převodu ve výroku uvedených pozemků ve vlastnictví státu bránily, neboť ve vztahu k pozemkům parc. č. 1485 a parc. č. 1486/1 v k. ú. Jesenice u Rakovníka, by námitka jejich potřeby k pozemkovým úpravám mohla být relevantní pouze za předpokladu, že by v katastru nemovitostí byla zapsána v tomto směru poznámka, která ovšem zapsaná není. O nákladech řízení bylo rozhodnuto podle ustanovení § 151 odst. 1, § 142 odst. 1 a § 142a o. s. ř. a ve věci úspěšně žalobkyni byla přiznána plná náhrada nákladů řízení, neboť co do zpětvzetých pozemků žalobkyně v době podání žaloby nemohla o nemožnosti jejich vydání vědět.
3. Proti tomuto rozsudku podala žalovaná odvolání, ve kterém namítala nesprávnost závěrů soudu prvního stupně v otázkách ocenění restitučního nároku žalobkyně, aktivního přístupu žalobkyně

ve veřejných nabídkách, liknavosti a svévole ze strany žalované, převoditelnosti náhradních pozemků. Žalovaná namítala především nepřiměřenost závěru o splnění podmínek oprávněnosti náhradové žaloby, protože primárně nebyla splněna podmínka dlouhodobé snahy oprávněné osoby o získání náhradních pozemků, která by byla mařena liknavostí či svévolí žalované, když závěry prvostupňového soudu na téma dlouhodobé marné snahy žalobkyně, jsou nepřiměřené, neúplné a v rozporu s konstantní citovanou judikaturou Nejvyššího soudu. Právní předchůdkyně žalobkyně se nezúčastnila žádné veřejné nabídky podle zákona o půdě, pouze jediné veřejné nabídky podle zákona č. 95/99 Sb., a žalobkyně ani její právní předchůdkyně nepodaly proti žalované žalobu o určení výše svých restitučních nároků. Žalobkyně tak v součtu se svou právní předchůdkyní nebyla dostatečně aktivní ve veřejných nabídkách pozemků. Příčinou dlouhodobé neúčasti žalobkyně a její právní předchůdkyně ve veřejných nabídkách pozemků nebylo žalobkyní tvrzené nepřecenění restitučních nároků, ale jejich neomluvitelná neznalost zákona. Závěry soudu prvního stupně na téma liknavosti a svévole žalované jsou nesprávné a neodpovídají judikatuře Nejvyššího soudu tak, jak je v odvolání citována. Soud prvního stupně se podle názoru žalované odchýlil od ustálené rozhodovací praxe Nejvyššího soudu tím, že kladl k tíži žalované pasivitu žalobkyně, přestože nebyla zapříčiněna způsobem ocenění restitučních nároků žalobkyně, ale subjektivní referencí získat ve veřejných nabídkách pouze náhradní pozemky situované v lokalitě, ke které se váží zájmy rodiny nebo dokonce získat náhradní pozemky mimo veřejné nabídky. Žalovaná poukázala na rozsudek Okresního soudu v Karlových Varech ze dne 2. 12. 2019, sp. zn. 16 C 162/2018, kterým byla v plném rozsahu zamítnuta žaloba žalobkyně proti žalované s odůvodněním, že restituční nároky žalobkyně již byly plně uspokojeny. Pokud jde o převoditelnost požadovaných částí pozemku parc. č. 1485 a 1486/1 v k. ú. Jesenice u Rakovníka, soud prvního stupně měl nesprávně za to, že jsou tyto pozemky vhodnými k převodu, ačkoliv žalovaná u těchto pozemků tvrdila a doložila převodní překážku, když podle sdělení Krajského pozemkového úřadu pro Středočeský kraj a hlavní město Prahu ze dne 20. 5. 2020 se z uvedenými pozemky počítá pro tzv. společná zařízení, čili pro výstavbu polních cest a na provedení technických, vodohospodářských a ekologických opatření. Vzhledem k takto společenský významnému určení pozemků a jeho neslučitelnosti se zemědělským hospodařením na těchto pozemcích jsou tyto pozemky nevhodné k převodu na žalobkyni, byť není v katastru nemovitostí zapsána poznámka o zahájení pozemkových úprav. Žalovaná navrhla, aby odvolací soud rozsudek soudu prvního stupně změnil tak, že žalobu zamítne.

4. Žalobkyně ve vyjádření k odvolání žalované uvedla k námitkám žalované ohledně dlouhodobé marné snahy žalobkyně o uspokojení restitučního nároku, že žalobkyně je oprávněnou osobou na základě rozhodnutí žalované, resp. jejího právního zástupce podle zákona o půdě, matka žalobkyně uplatnila u žalované svůj restituční nárok před 28 lety, ten nebyl dosud uspokojen. S ohledem na nesprávné ocenění nároku ze strany žalované a odmítavý postoj žalované ke správnému zaevidování restitučního nároku byla žalobkyně vyloučena z efektivní účasti ve veřejných nabídkách náhradních pozemků. Žalobkyně odkázala na rozsudek Nejvyššího soudu ČR ze dne 17. 6. 2015, sp. zn. 28 Cdo 5389/2014, ve kterém Nejvyšší soud uvažoval za projev svévole žalované skutečnost, že ta odmítla přecenit výši restitučního nároku oprávněné osoby. Žalobkyně poukázala na to, že ke všem námitkám, které žalovaná používá ke své obraně, se již opakovaně vyjadřoval Nejvyšší soud a ve svém rozhodnutí sp. zn. 28 Cdo 2288/2018 přímo ve věci žalobkyně proti žalované v totožné věci. Žalobkyně dále odkázala na další rozhodnutí Nejvyššího soudu České republiky týkající se rodiny žalobkyně, která jsou žalované známa a která jsou ustálená v závěrech o charakteru odňatých pozemků, potažmo výši restitučního nároku členů rodiny a také v závěru o liknavosti a svévolí ze strany žalované. K odkazovanému rozhodnutí Okresního soudu v Karlových Varech žalobkyně uvedla, že v tam uvedené věci soud zcela zjevně postupoval v rozporu s konstantní judikaturou Nejvyššího soudu, žalobce byl proto nucen vzít žalobu zpět, aby soud svoje rozhodnutí zrušil. Pro žalobkyni byl postup tohoto soudu zcela ojedinělý a vzhledem k rozsáhlé judikatuře Nejvyššího soudu naprosto překvapující. Žalobkyně navrhla potvrzení rozsudku soudu prvního stupně jako věcně správného.

Shodu s prvopisem potvrzuje Lucie Brejchová

5. Krajský soud v Praze jako soud odvolací po zjištění, že odvolání je přípustné, bylo podáno oprávněnou osobou a včas (§ 202 a contr., § 201, § 204 odst. 1 o. s. ř.) přezkoumal rozsudek soudu prvního stupně a řízení, které jeho vydání předcházelo podle ust. § 212 a § 212a odst. 1 a 5 občanského soudního řádu (dále jen o. s. ř.) a dospěl k závěru, že odvolání není důvodné.
6. Odvolací soud v souladu s ustanovením § 213 odst. 1 o. s. ř. doplnil dokazování aktuálním informativním výpisem z Katastru nemovitostí ČR, ze kterého zjistil, že k pozemku parc. č. 1485 a parc. č. 1486/1 v obci Jesenice, katastrální území Jesenice u Rakovníka, zapsané na LV č. 10002 u Katastrálního úřadu pro Středočeský kraj, Katastrální pracoviště Rakovník, nejsou evidována žádná omezení a nejsou uvedeny jiné zápisy, kromě zápisu o podané žalobě.
7. Skutkové a právní závěry soudu prvního stupně jsou správné, odvolací soud se s nimi ztotožňuje, a k odvolacím námitkám uvádí následující.
8. Ohledně zásadní odvolací námitky žalované, týkající se nesplnění podmínek oprávněnosti náhradové žaloby, spočívající v nepřiměřenostech závěrů o dlouhodobé marné snaze žalobkyně o uspokojení restitučního nároku ve veřejných nabídkách, nepřiměřenosti závěru o liknavosti a svévoli žalované, odvolací soud uvádí, že soudní judikatura k dané problematice je ustálená v závěru, že jako přinejmenším liknavý (ba až svévolný) lze kvalifikovat i takový postup žalované (a jejího právního předchůdce – Pozemkového fondu ČR), jímž bez ospravedlnitelného důvodu ztěžovala uspokojení nároku oprávněné osoby zásadně předpokládaným postupem (tj. prostřednictvím veřejné nabídky pozemků), nesprávným ohodnocením nároku, tj. nesprávným určením ceny oprávněné osobě odňatých a nevydaných pozemků, a kdy proto nebylo možno na oprávněné osobě spravedlivě požadovat další účast ve veřejných nabídkách (např. usnesení Nejvyššího soudu sp. zn. 28 Cdo 837/2017).
9. S posouzením liknavosti či svévole souvisí otázka správného určení ceny pozemků, které byly v minulosti právním předchůdcům žalobkyně odňaty státem a v rámci restitučního řízení nebyly pro zákonnou překážku vydány (výše restitučního nároku). Nadále platí ustálený judikatorní závěr, podle kterého pro ocenění nevydaných pozemků je rozhodný charakter v době jejich převodu na stát, přičemž tento okamžik vyplývá přímo z příslušeného správního rozhodnutí vydaného podle § 9 zákona o půdě, v němž musí být tato otázka jako stěžejní vyřešena. Dnes již ustálená rozhodovací praxe dovolacího soudu (viz rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 17. 3. 2014, sp. zn. 28 Cdo 4237/2013, ze dne 3. 6. 2015, sp. zn. 28 Cdo 4678/2014, ze dne 24. 1. 2017, sp. zn. 28 Cdo 1013/2016) k otázce způsobu oceňování podle vyhlášky č. 182/1988 Sb., ve znění vyhlášky č. 316/1990 Sb. (dále též „oceňovací vyhláška“) a k výkladu pojmu „pozemek určený pro stavbu“ podle ustanovení § 14 odst. 1 této vyhlášky formulovala závěr, že jestliže v době převodu na stát byly v evidenci vedeny pozemky jako zemědělské, nicméně byly určeny k výstavbě (v době převodu existuje územně plánovací dokumentace, vykoupení za účelem výstavby, bezprostřední realizace výstavby, existence územního rozhodnutí o umístění stavby), je třeba je ocenit jako pozemky určené pro stavbu. Tato judikatura tak není založena pouze na jediném kritériu, např. jedině na platné územně plánovací dokumentaci, naopak v kontextu každého jednotlivého případu je nutno zohlednit různé relevantní okolnosti. Takovými konkrétními okolnostmi jakou pak ty, které by se – objektivně uvažováno – promítly do ceny předmětných pozemků v době jejich odnětí, nedocházelo-li by k nucenému omezení vlastnického práva původních vlastníků. Většina pozemků odňatých v roce 1952, ev. 1954 (s výjimkou těch, které byly oceněny ve znaleckém posudku Doc. Ing. Rysky, CSc. jako orná půda) byla vymezena k zastavění již v návrzích regulačních a zastavovacích plánů pro část území Prahy XI. a XIII. z roku 1938 jakožto výsledku práce před válkou ustavené Státní regulační komise pro Prahu a okolí, jejímž úkolem bylo vypracovat přehledný plán regulační a zastavovací pro území (mimo jiné i pro soudní okres Žižkovský – Hrdlořezy, Malešice, Strašnice, Štěrboholy a Žižkov), v němž budou řešeny základní podmínky stavebního rozvoje Prahy s okolím (viz § 2 zákona č. 88/1920 Sb. o zřízení státní regulační komise pro hlavní město Prahu s okolím). Přestože z dochovaného návrhu regulačního a zastavovacího plánu pro část území Prahy XI. neplyne, že by byl formálně

Shodu s prvopisem potvrzuje Lucie Brejchová

schválen (na rozdíl od plánu pro část území Prahy XIII.), je z návrhu Rady ÚNV na schválení programu výstavby pro podrobný územní plán Malešického města z 24. 6. 1958 nepochybné, že i podle tohoto plánu bylo při zástavbě postupováno (viz text o rozestavení oblasti Strašnic a Malešic) a charakter (využití) pozemků začleněných do ploch určených k zastavění dle SRK plánů plyne i ze zákresů v mapě stopcen stavebních pozemků Inv. Č. M – C – 000001-002 evidující výši cen stanovenou podle nařízení předsedy vlády č. 175/1939 Sb. Odvolací soud proto souhlasí s názorem vysloveným v jiných soudních řízeních, že zdůrazňovaný zemědělský účel odnětí pozemků neobstojí, neboť ze shora popsáných okolností je zřejmé, že pozemky byly dlouhodobě začleněny do ploch určených k městské zástavbě, což by se nepochybně promítlo do cen těchto pozemků při svobodném nakládání s nimi, když další historický vývoj potvrdil, že stavební činnost byla (po vykoupení státem k zemědělským účelům) na těchto pozemcích dále plánována a nakonec i realizována, což bylo důvodem, pro který u nich nedošlo k obnovení vlastnického práva oprávněným osobám. Nejvyšší soud v žádném ze svých rozhodnutí neučinil závěr, že by výkup pozemků podle zákona č. 46/1948 Sb., o nové pozemkové reformě, determinoval ocenění vykoupených pozemků pro účely výpočtu restitučního nároku jako pozemků zemědělských, což bylo potvrzeno i rozhodnutími Nejvyššího soudu vydanými ve věci nároku žalobkyně, který měl základ ve stejných správních rozhodnutích (§ 13 o. z.). Pozemek PK parc. č. 752 v k. ú. Malešice byl za účelem průmyslové výstavby výslovně vyvlastněn v roce 1969. Účel vyvlastnění odpovídal zařazení tohoto pozemku do směrného územního plánu hl. m. Prahy účinného od 22. 4. 1964 a o stavební charakteru pozemku vypovídaly i správní akty, které byly vydány před i po vyvlastnění tohoto pozemku (rozhodnutí o umístění stavby průmyslového areálu, stavební povolení a kolaudační rozhodnutí). Odvolací soud tak uzavírá, že pokud znalec Doc. Ing. Jaromír Ryska, CSc., ve svém znaleckém posudku č. 2345/04/2017 ze dne 30. 1. 2017 a jeho dodatku č. 2345/04/2018 ze dne 12. 2. 2018, ty pozemky, které byly dle regulačních a zastavovacích plánů předurčeny ke stavebnímu využití, ocenil ve smyslu ustanovení § 14 odst. 1 oceňovací vyhlášky, učinil tak v souladu se shora citovanou judikaturou a odvolací soud se ztotožňuje se skutkovým závěrem, že hodnota nároku na náhradu z předmětných správních rozhodnutí činí 38 386 960 Kč (polovina žalobkyně 19 193 480 Kč), neboť taková částka odpovídá principu, podle něhož poskytnutá naturální náhrada má být ekvivalentní hodnotě odňatých pozemků, které by, pokud by zde nebylo zákonem stanovených překážek, byly oprávněné osobě vydány.

10. Za správně zjištěného skutkového stavu věci a vzhledem k tomu, že otázka zkoumání výše restitučního nároku žalobkyně a otázka zkoumání liknavého a svévolného postupu žalované při uspokojování nároku žalobkyně na vydání náhradních pozemků byla již opakovaně a podrobně řešena v mnoha předchozích soudních řízeních a vydaných rozhodnutích týkajících se žalobkyně a shodného restitučního nároku členů rodiny (naposledy rozsudek Krajského soudu v Praze ze dne 8. 12. 2020, č. j. 22 Co 197/2020 – 702, kterým bylo rozhodováno o odvolání žalované proti rozsudku Okresního soudu v Kolíně ze dne 18. 11. 2019, č. j. 20 C 92/2020 – 571) shledal odvolací soud postup soudu prvního stupně souladným s § 13 o. z., k těmto otázkám již další dokazování neprováděl a se závěry soudu prvního stupně se zcela ztotožnil.
11. Žalovanou uváděný rozsudek Okresního soudu v Karlových Varech ze dne 2. 12. 2019 č. j. 16 C 162/2018-661, který konstatoval nedostatečnou aktivitu žalobkyně ve veřejných nabídkách a absenci liknavosti na straně žalované, považuje odvolací soud ve shodě s žalobkyní za v restitučním rozhodování výjimečný a nezpůsobitelný ovlivnit rozhodnutí v této věci, kde odvolací soud postupoval v rámci legitimního očekávání žalobkyně obdobně jako v mnoha jiných případech shodné účastnice či jiných osob oprávněných z téhož restitučního nároku.
12. V řízení tak bylo prokázáno, že žalovaná evidovala restituční nárok, který právní předchůdkyně žalobkyně uplatnila dne 18. 12. 1991, v nesprávné výši, k jeho přecenění dosud nedošlo, byl deklarován ve výroku napadeného rozhodnutí uvedenými rozhodnutími Ministerstva zemědělství – Pozemkového úřadu a Státního pozemkového úřadu poprvé v roce 1999 a dosud nebyl uspokojen, což svědčí o liknavém přístupu ze strany žalované, následkem čehož se žalovaná

Shodu s prvopisem potvrzuje Lucie Brejchová

ocitla v mnohaletém prodlení (k důsledkům lpění žalované na nesprávném ocenění restitučního nároku se vyjadřoval Nejvyšší soud v usnesení ze dne 21. 6. 2016, sp. zn. 28 Cdo 155/2016), žalovaná nesprávným oceněním restitučního nároku bez ospravedlnitelného důvodu ztěžovala uspokojení žalobkyně předpokládaným způsobem a v důsledku liknavého postupu nebylo možné po žalobkyni spravedlivě požadovat účast ve veřejných nabídkách, protože ta nemohla zjevně vést (vzhledem k podstatné disproporcii mezi oceněním provedeným žalovanou a skutečnou výší restitučního nároku žalobkyně) k uspokojení restitučního nároku. Soud prvního stupně proto postupoval správně, pokud žalobkyni poskytl právní ochranu při uspokojování jejího restitučního nároku.

13. Žalobkyně zvolila jako náhradní pozemky parc. č. 436/38 v k. ú. Drahouš, parc. č. 1485 a parc. č. 1486/1 v k. ú. Jesenice u Rakovníka a parc. č. 2215 v k. ú. Hokov, o nichž žalovaná tvrdila, že u nich existuje překážka pro jejich vydání jako pozemků náhradních. Ocenění těchto pozemků podle znaleckých posudků znalkyně Ing. Daniely Raškové celkovou částkou 451 732,90 Kč bylo mezi účastníky nesporné.
14. Při posuzování „vhodnosti“ pozemku k převodu oprávněné osoby jako pozemku náhradního, je nutno hodnotit, zda jeho převodu nebrání zákonné výluky uvedené v § 11 odst. 1 zákona o půdě a v § 6 zákona č. 503/2012 Sb., či zda nejde o pozemek zatížený právy třetích osob (např. rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 15. 7. 2011, sp. zn. 28 Cdo 1568/2011), zda jeho převod není z jiného důvodu zapovězen zákonem (např. usnesení Nejvyššího soudu ze dne 3. 1. 2011, sp. zn. 28 Cdo 99/2010), zda jej lze zemědělsky obhospodařovat (např. usnesení Nejvyššího soudu ze dne 12. 12. 2013, sp. zn. 28 Cdo 592/2013), zda nevzniknou jiné problémy při hospodaření s takovým majetkem (např. usnesení Nejvyššího soudu ze dne 18. 9. 2014, sp. zn. 28 Cdo 2462/2014), příp. zda nejde o pozemek zastavěný či tvořící součást areálu (např. rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 14. 11. 2017, sp. zn. 28 Cdo 2364/2017). Tato hlediska je přitom třeba zkoumat vždy se zřetelem k individuálním skutkovým okolnostem případu a předpoklady pro vydání každého takového pozemku posuzovat zcela samostatně, byť s přihlédnutím k širším souvislostem konkrétní věci. Ani oprávněná osoba, vůči níž žalovaná postupovala liknavě, svévolně či diskriminujícím způsobem, se nemůže neomezeně domáhat převodu jakéhokoliv zemědělského pozemku z vlastnictví státu a zejména jí nelze převést pozemky, jejichž převodu brání jiné právní předpisy či nedostatek vhodnosti jejich zařazení do veřejné nabídky podle zákona o půdě (rozsudek Nejvyššího soudu sp. zn. 28 Cdo1900/2020).
15. Žalovaná spatřovala u pozemků v katastrálním území Jesenice u Rakovníka důvody nepřevoditelnosti ve sdělení Krajského pozemkového úřadu pro Středočeský kraj a hlavní město Prahu ze dne 20. 5. 2020, že s uvedenými pozemky se počítá pro výstavbu polních cest a na provedení technických vodohospodářských a ekologických opatření, tedy existují důvody výluky uvedené v § 6 odst. 1 písm. c) zák. č. 503/2012 Sb., o Státním pozemkovém úřadu. Podle § 6 odst. 1 písm. c) zák. č. 503/2012 Sb., podle tohoto zákona nebo zákona č. 229/1991 Sb., ve znění pozdějších předpisů, anebo zákona č. 44/1988 Sb., o ochraně a využití nerostného bohatství (horní zákon) ve znění pozdějších předpisů, nelze převádět z vlastnictví státu na jiné osoby zemědělské pozemky určené k řešení podle § 2 zák. č. 139/2002 Sb., ve znění pozdějších předpisů, u kterých je v katastru nemovitostí vyznačena poznámka o zahájení pozemkových úprav.
16. Aplikací ustanovení § 6 odst. 1 písm. c) zák. č. 503/2012 Sb., v návaznosti na změnu právní úpravy, k níž došlo s účinností od 1. 11. 2019, zák. č. 229/2019 Sb., kterým se měnil zák. č. 503/2012 Sb., v citovaném ustanovení, se zabýval Nejvyšší soud a uzavřel, že k přijetí závěru o naplnění výluky podle citovaného ustanovení není nutno detailně zkoumat charakter těch kterých pozemkových úprav a vážít, zda se – zákonem stanovené – omezení převoditelnosti pozemků z vlastnictví státu na jiné osoby uplatní či nikoliv. Pro takovou diskreci aplikované ustanovení prostor nedává a ani imperativ výkladu orientovaného na maximální zmírnění minulých majetkových příkoří nemůže takový – vůli zákonodárce překračující – výklad odůvodnit (např.

Shodu s prvopisem potvrzuje Lucie Brejchová

rozsudek Nejvyššího soudu sp. zn. 28 Cdo 883/2016, usnesení Nejvyššího soudu sp. zn. 28 Cdo 4835/2016). Rozhodující je tak toliko otázka, jde-li o pozemky, u kterých byla v katastru nemovitostí vyznačena poznámka o zahájení pozemkových úprav a zda tyto pozemky jsou „určené k řešení podle § 2 zák. č. 139/2002 Sb.“; byla-li tedy u určitých pozemků v katastru nemovitostí vyznačena poznámka o zahájení pozemkových úprav, nebude výlukový důvod podle § 6 odst. 1 písm. c) zák. č. 503/2012 Sb., naplněn pouze tehdy, jestliže půjde o pozemky neřešené podle § 2 zák. č. 139/2002 Sb. (rozsudek Nejvyššího soudu sp. zn. 28 Cdo 1191/2020). Jinými slovy, není-li v katastru nemovitostí vyznačena poznámka o zahájení pozemkových úprav, nejsou naplněny důvody výluky podle § 6 odst. 1 písm. c) zák. č. 503/2012 Sb., přičemž rozhodující pro posouzení, je-li oprávněnou osobou k bezúplatnému převodu žádaný pozemek jako náhradní vhodný, je stav v době vyhlášení rozhodnutí (např. rozsudek Nejvyššího soudu sp. zn. 28 Cdo 3595/2018).

17. V posuzované věci je proto ze shora uvedených důvodů pro odvolací soud rozhodné znění ustanovení § 6 odst. 1 písm. c) zák. č. 503/2012 Sb., účinné v době vyhlášení rozsudku, které zapovídá převádět z vlastnictví státu na jiné osoby zemědělské pozemky, u kterých je v katastru nemovitostí vyznačena poznámka o zahájení pozemkových úprav.
18. Výpisem z katastru nemovitostí bylo prokázáno, že u pozemků parc. č. 1485 a parc. č. 1486/1, oba v k. ú. Jesenice u Rakovníka, nebyla ke dni rozhodnutí odvolacího soudu vyznačena poznámka o zahájení pozemkových úprav a není tak důvodná námitka žalované ohledně nepřevoditelnosti těchto pozemků.
19. Odvoláním žalované byl napaden rozsudek soudu prvního stupně v celém rozsahu, ke konkrétním důvodům, pro které je převod pozemku parc. Č. 436/38 v k. ú. Drahouš a pozemku parc. 2215 v k. ú. Hokov, zapovězen, však žalovaná žádné odvolací námítky neuvedla.
20. Odvolací soud tedy souhlasí se závěrem soudu prvního stupně, že nebyly zjištěny důvody, které by bránily vydat žalobci zvolené náhradní pozemky. Převodu těchto pozemků nebrání zákonné překážky (§ 6 zákona č. 503/2012 Sb.), jedná se druhově o pozemky označené zejména jako orná půda, které jsou součástí zemědělského půdního fondu, a tedy nejsou nevhodné k převodu, nejde o pozemky zatížené právy třetích osob, lze je zemědělsky obhospodařovat, nebyly zjištěny jiné problémy při hospodaření s takovým pozemkem, nebylo zjištěno, že by k pozemkům byl uplatněn církevní restituční nárok ani jiný restituční nárok podle zákona o půdě či jiného restitučního zákona, pozemky nejsou zastavěny žádnou veřejně prospěšnou stavbou, nejde o pozemky ve Vojenském Újezdu, v národních památkách, národních přírodních rezervacích, tvoří rezervu státních pozemků vymezených jiným právním předpisem. Proto všechny zvolené pozemky jsou vhodné k převodu jako pozemky náhradní.
21. V řízení bylo prokázáno, že celkový restituční nárok žalobkyně činil **19 193 480 Kč**. Ke dni rozhodnutí odvolacího soudu byl nárok žalobkyně uspokojen formou náhradních pozemků podle následujících rozhodnutí:
 - rozsudkem Okresního soudu v Kolíně ze dne 18. 11. 2019, č. j. 20 C 92/2010 – 571, ve spojení s rozsudkem Krajského soudu v Praze ze dne 8. 12. 2020, č. j. 22 Co 197/2020 – 702, v hodnotě **1 155 930 Kč**,
 - rozsudkem Okresního soudu v Benešově ze dne 29. 6. 2018, č. j. 14 C 49/2016 – 1602, ve spojení s rozsudkem Krajského soudu v Praze ze dne 28. 11. 2018, č. j. 26 Co 263/2018 – 1718 (dovolání žalované bylo usnesením Nejvyššího soudu ze dne 11. 7. 2019, č. j. 28 Cdo 1096/2019-1781, odmítnuto) v hodnotě **20 086 Kč**,
 - rozsudkem Okresního soudu v Mladé Boleslavi ze dne 7. 8. 2019, č. j. 11 C 196/2018 – 592, ve spojení s rozsudkem Krajského soudu v Praze ze dne 27. 2. 2020, č. j. 27 Co 338/2019 – 657, v hodnotě **1 024 506 Kč**,

a podle shodného tvrzení účastníků:

- rozsudkem Okresního soudu ve Svitavách ze dne 19. 9. 2017, sp. zn. 6 C 140/2016, který byl potvrzen rozsudkem Krajského soudu v Hradci Králové, pobočky v Pardubicích ze dne 22. 1. 2018, sp. zn. 18 Co 360/2017, v hodnotě **194 821 Kč**,
 - rozsudkem Okresního soudu Plzeň – sever ze dne 8. 2. 2019, sp. zn. 8 C 198/2016, ve spojení s rozsudkem Krajského soudu v Plzni ze dne 14. 8. 2019, sp. zn. 61 Co 154/2019, v hodnotě **818 724,60 Kč**,
 - rozsudkem Okresního soudu Frýdek – Místek ze dne, sp. zn. 41 C 72/2016, ve spojení s rozsudkem Krajského soudu v Ostravě ze dne, sp. zn. 11 Co 339/2019, v hodnotě **322 597 Kč**,
22. Na základě shora uvedených zjištění byl ke dni rozhodnutí odvolacího soudu (3. 2. 2021) restituční nárok žalobkyně uspokojen ve výši **3 859 261,60 Kč**. Vydáním pozemků v tomto řízení ve výši **451 732,90 Kč** nedošlo k překročení restitučního nároku.
23. Soud prvního stupně tedy postupoval správně, když žalobě na nahrazení projevu vůle vyhověl, správně rozhodl i o nákladech řízení. Odvolací soud se ztotožňuje se závěrem soudu prvního stupně, že při rozhodnutí o nákladech řízení nelze uzavřít, že žalobkyně byla ve vztahu k pozemkům, ohledně nichž bylo řízení zastaveno (usnesení Okresního soudu v Rakovníku ze dne 12. 8. 2020, č. j. 11 C 54/2020 – 71) neúspěšná, pokud byla v řízení zjištěna zákonná překážka bránící jejich vydání. V posuzované věci odvolací soud uzavírá, že spor mezi účastníky byl vyvolán neodůvodnitelným postojem žalované, která bez ohledu na vývoj judikatury vyšších soudů a výsledky sporů mezi těmiž účastníky opakovaně odmítala akceptovat jako správný názor aprobovaný jinými soudy včetně dovolacího o tom, že v dané věci je třeba pozemky, které byly státem odkoupeny od právního předchůdce žalobkyně, hodnotit jako pozemky stavební. Žalobkyně jako všichni dosud neuspokojení restituční je v situaci, kdy je výběr náhradních pozemků omezen jejich počtem a existencí zákonných překážek nebo důvody nevhodnosti, které oprávněné osoby v době zahájení řízení nemohou znát. Žalobkyni tak náleží v souladu s ustanovením § 151 a § 142 odst. 1, § 146 odst. 2 o. s. ř. náhrada nákladů řízení ve výši 39 423 Kč tak, jak ji určil soud prvního stupně, na jehož správný výpočet v bodě 63. napadeného rozsudku odvolací soud pro stručnost odkazuje.
24. Na základě shora uvedených závěrů odvolací soud rozsudek soudu prvního stupně jako správný podle § 219 o. s. ř. potvrdil.
25. O náhradě nákladů odvolacího řízení rozhodl odvolací soud podle § 224 odst. 1, § 142 odst. 1 a § 151 odst. 1 o. s. ř. a v odvolacím řízení procesně úspěšné žalobkyni přiznal náhradu účelně vynaložených nákladů v částce 25 507 Kč, tj. odměna advokáta za dva úkony právní služby po 10 140 Kč podle § 7 bod 6. vyhlášky č. 177/1996 Sb., o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb (advokátní tarif) z tarifní hodnoty žalobkyní požadovaných pozemků 451 732,90 Kč podle § 11 odst. 1 písm. d) a g) advokátního tarifu (vyjádření k odvolání a účast u jednání odvolacího soudu dne 3. 2. 2021, náhrada hotových výdajů za dva úkony právní služby po 300 Kč podle § 13 odst. 1 a 4 advokátního tarifu, náhrada za promeškaný čas dvě půlhodiny po 100 Kč podle § 14 advokátního tarifu a náhrada za DPH ve výši 21 % z odměny a náhrady hotových výdajů ve výši 4 427 Kč podle § 137 odst. 1 a 3 o. s. ř.
26. Žalovaná je povinna náhradu nákladů řízení zaplatit žalobkyni do tří dnů od právní moci rozsudku podle § 160 odst. 1 o. s. ř. na zákonné platební místo, kterým je podle § 149 odst. 1 o. s. ř. zástupce žalobkyně.

Poučení:

Proti tomuto rozsudku lze podat dovolání do dvou měsíců ode dne jeho doručení k Nejvyššímu soudu České republiky v Brně prostřednictvím Okresního soudu v Rakovníku, jestliže napadené

Shodu s prvopisem potvrzuje Lucie Brejchová

rozhodnutí závisí na vyřešení otázky hmotného nebo procesního práva, při jejímž řešení se odvolací soud odchýlil od ustálené rozhodovací praxe dovolacího soudu nebo která v rozhodování dovolacího soudu dosud nebyla vyřešena nebo je dovolacím soudem rozhodována rozdílně anebo má-li být dovolacím soudem vyřešená právní otázka posouzena jinak.

Praha 3. února 2021

JUDr. Kateřina Burešová v. r.
předsedkyně senátu

Shodu s prvopisem potvrzuje Lucie Brejchová

Toto rozhodnutí nabylo právní moci dne 15.03.2021 a je vykonatelné. Připojení doložky provedla Jitka Černá dne 18.03.2021.